JEAN RICHARD DE LA TOUR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2024. március 21.[1]

C-498/22–C-500/22. sz. egyesített ügyek

Novo Banco SA – Sucursal en España,
Banco de Portugal,
Fundo de Resolução
kontra
C. F. O. (C-498/22)
J. M. F. T.,
M. H. D. S. (C-499/22) és
Proyectos, Obras y Servicios de Badajoz SL (C-500/22)

(a Tribunal Supremo [legfelsőbb bíróság, Spanyolország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Hitelintézetek reorganizációja és felszámolása – 2001/24/EK irányelv – 3. és 6. cikk – Jogok, eszközök vagy kötelezettségek áthidaló intézményre való átruházása – A reorganizációs intézkedéssel érintett hitelintézetre való visszaruházás – *Lex concursus* – Valamely reorganizációs intézkedés más tagállamokban kifejtett joghatásai – Kölcsönös elismerés – A reorganizációs intézkedés közzétételére irányuló kötelezettség megsértésének joghatásai – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – 17., 21., 38. és 47. cikk – A tulajdonhoz való jog – Hatékony bírói jogvédelem – Fogyasztóvédelem – A jogbiztonság, a bizalomvédelem, valamint az egyenlőség és az állampolgárság alapján történő bármilyen megkülönböztetés tilalmának elve – 93/13/EGK irányelv – Tisztességtelen feltételek”

I. Bevezetés

1. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek a hitelintézetek reorganizációjáról és felszámolásáról szóló, 2001. április 4-i 2001/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv[2] 3. cikke (2) bekezdésének és 6. cikkének, valamint a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv[3] 6. cikke (1) bekezdésének az Európai Unió Alapjogi Chartája[4] 17., 21., 38. és 47. cikkével, valamint a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvével összefüggésben történő értelmezésére vonatkoznak.

[1] Eredeti nyelv: francia.

[2] HL 2001. L 125., 15. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 4. kötet, 15. o.

[3] HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.

[4] A továbbiakban: Charta.

2. E kérelmeket a Banco de Portugal (portugál nemzeti bank) és a Fundo de Resolução (Szanálási Alap, Portugália) által támogatott Novo Banco SA – Sucursal en España (a továbbiakban: Novo Banco Spanyolország) és a portugál Banco Espíritu Santo SA (a továbbiakban: BES) hitelintézet (amelynek a portugál nemzeti bank reorganizációs intézkedéseit követően a Novo Banco Salett a jogutódja) fióktelepe, a Banco Espírito Santo SA – Sucursal en Españát (a továbbiakban: BES Spanyolország) jogutódként felváltó Novo Banco Spanyolország több ügyfele közötti jogviták keretében terjesztették elő. Az említett kérelmek e reorganizációs intézkedések által a különböző, pénzügyi termékekre és szolgáltatásokra vonatkozó szerződésekre gyakorolt hatásra vonatkoznak.

3. Először is azt fogom javasolni a Bíróságnak, hogy állapítsa meg, hogy a 2001/24 irányelv 6. cikkében előírt közzététel hiánya, amelynek célja, hogy lehetővé tegye harmadik személyek számára, hogy a székhely szerinti tagállamban jogorvoslattal éljenek a reorganizációs intézkedéssel szemben, nem befolyásolja ezen intézkedés kölcsönös elismerésének a fogadó tagállamokban kifejtett hatásait. Másodszor azt javaslom, hogy a Bíróság állapítsa meg, hogy a magánszemélyek nem hivatkozhatnak a reorganizációs intézkedés keretében létrehozott áthidaló bankkal szembeni jogos bizalomra. Harmadszor azt javaslom a Bíróságnak, hogy állapítsa meg, hogy a szerződéssel kapcsolatos kártérítési követelések fenntarthatók a reorganizációs intézkedés tárgyát képező bank kötelezettségei között egy olyan áthidaló bank létrehozása során, amelyre csak bizonyos eszközöket és kötelezettségeket ruháznak át.

II. Jogi háttér

A. Az uniós jog

1. A 93/13 irányelv

4. A 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.”

2. A 2001/24 irányelv

5. A 2001/24 irányelv (4), (6), (7), (11), (12) és (16) preambulumbekezdése kimondja:

„(4) Különösképpen nem kívánatos ennek, a hitelintézet és fióktelepei közötti egységnek a megszüntetése abban az esetben, ha reorganizációs intézkedések foganatosítása, illetve felszámolási eljárás megindítása válik szükségessé.

[…]

(6) A székhely szerinti tagállam közigazgatási, illetve igazságügyi hatóságainak kizárólagos hatáskörrel kell rendelkezniük arra nézve, hogy az adott tagállam hatályos jogszabályaiban és gyakorlatában meghatározott reorganizációs intézkedések tekintetében dönthessenek, valamint azokat végrehajthassák. A tagállamok jogszabályainak és gyakorlatának

egységesítése során felmerülő nehézségek miatt elengedhetetlen, hogy a tagállamok kölcsönösen elismerjék az egyes tagállamok által – az általuk engedélyezett hitelintézetek működőképességének helyreállítására – megtett intézkedéseket.

(7) Elengedhetetlen, hogy a székhely szerinti tagállam közigazgatási, illetve igazságügyi hatóságai által elfogadott reorganizációs intézkedések, illetve az ilyen reorganizációs intézkedések foganatosítására az adott hatóságok által kinevezett személyek és szervek által végrehajtott intézkedések […] minden tagállamban hatályosak legyenek.

[…]

(11) A reorganizációs intézkedések végrehajtásáról a fióktelepek helye szerinti tagállamokban értesíteni kell a harmadik személyeket, amennyiben az ilyen intézkedések azokat egyes jogaik gyakorlásában hátráltathatják.

(12) Annak érdekében, hogy a hitelezők között érvényesíthető legyen a jogorvoslati lehetőség tekintetében érvényes egyenlő bánásmód elve, a székhely szerinti tagállam közigazgatási, illetve igazságügyi hatóságai kötelesek meghozni azokat az intézkedéseket, amelyek a fogadó tagállamban lévő hitelezők számára lehetővé teszik, hogy jogorvoslati jogaikat az előírt határidőn belül gyakorolhassák.

[…]

(16) A hitelezőkkel szembeni egyenlő bánásmód érvényesítése azt kívánja, hogy a hitelintézet felszámolása az egységesség és az egyetemlegesség elvei szerint történjen, amely megköveteli, hogy a székhely szerinti tagállam közigazgatási, illetve igazságügyi hatóságai kizárólagos hatáskörrel rendelkezzenek, valamint döntéseiket elismerjék, és azok az összes többi tagállamban – minden külön formaság nélkül – képesek legyenek előidézni a székhely szerinti tagállam törvényei által megkívánt eredményeket, kivéve, ha ez az irányelv másképp rendelkezik.”

6. Ezen irányelv 1. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„Ez az irányelv azokra a hitelintézetekre és azoknak olyan fióktelepeire vonatkozik, amelyek – a 2000/12/EK irányelv[5] 1. cikkének 1. és 3. pontja szerint – a székhelyük szerinti tagállamtól eltérő tagállamokban működnek, figyelembe véve az ugyanazon irányelv 2. cikkének (3) bekezdésében meghatározott feltételeket és kivételeket.”

7. A 2001/24 irányelv 2. cikkének hetedik franciabekezdése szerint „reorganizációs intézkedések” „azok az intézkedések, amelyek célja a hitelintézet pénzügyi helyzetének megőrzése vagy helyreállítása, és amelyek érinthetik harmadik személyek korábban megszerzett jogait, ideértve a kifizetések felfüggesztésének, a végrehajtás felfüggesztésének vagy a követelések csökkentésének lehetőségét”.

8. Ezen irányelv „Reorganizációs intézkedések” című II. címe tartalmazza a 3–8. cikket.

5 A hitelintézetek tevékenységének megkezdéséről és folytatásáról szóló, 2000. március 20-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2000. L 126., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 3. kötet, 272. o.).

9. Az említett irányelvnek „A reorganizációs intézkedések foganatosítása – az alkalmazandó jog” című 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Kizárólag a székhely szerinti tagállam közigazgatási, illetve igazságügyi hatóságai jogosultak dönteni egy hitelintézet – ideértve annak más tagállambeli fióktelepeit is – elleni egy vagy több reorganizációs intézkedés megindításáról.

(2) Amennyiben ez az irányelv másképp nem rendelkezik, a reorganizációs intézkedéseket a székhely szerinti tagállam törvényeinek, rendeleteinek és eljárásainak megfelelően kell végrehajtani.

A reorganizációs intézkedések az adott tagállam jogszabályainak megfelelően az egész [Unió] területén, minden további formaság nélkül, teljes hatállyal bírnak, ideértve a más tagállamokban lévő harmadik személyeket érintő következményeket is, még abban az esetben is, ha a fogadó tagállam vonatkozó szabályai ilyen intézkedéseket nem tesznek lehetővé, vagy azok végrehajtását az adott esetben nem teljesülő feltételekhez kötik.

A reorganizációs intézkedések az egész [Unió] területén akkor lépnek hatályba, amikor az azokat bevezető tagállamban hatályba lépnek.”

10. A 2001/24 irányelv „Közzététel” című 6. cikkének szövege a következő:

„(1) Amennyiben a 3. cikk (1) és (2) bekezdése értelmében elrendelt reorganizációs intézkedések végrehajtása vélhetően érinteni fogja a fogadó tagállamban lévő harmadik személyek jogait, valamint ha a székhely szerinti tagállamban az intézkedést elrendelő döntés megfellebbezhető, a székhely szerinti tagállam közigazgatási, illetve igazságügyi hatóságai, a vagyonfelügyelő, illetve a székhely szerinti tagállamban bármely ilyen felhatalmazással rendelkező személy köteles a döntés kivonatát az [Európai Unió] Hivatalos Lapjában,[6] valamint minden fogadó tagállam két országos hírlapjában közzétenni, elsősorban annak érdekében, hogy ezzel elősegítse a fellebbezési jog adott határidőn belül történő gyakorlását.

(2) A döntés (1) bekezdésben előírt kivonatát a lehető legkorábban, az erre legmegfelelőbb úton keresztül kell továbbítani az Európai [Unió] Hivatalos Kiadványainak Hivatala és minden fogadó tagállam két országos hírlapja számára.

[…]

(4) Az érintett tagállamok hivatalos nyelvén, illetve nyelvein megfogalmazott kivonatnak tartalmaznia kell mindenekelőtt a döntés célját és jogi alapját, a fellebbezések benyújtására szabott határidőket, konkrétan és világosan megjelölve a határidők lejártának napját, valamint a fellebbezések elbírálásában illetékes hatóságok vagy bíróság pontos címét.

(5) A reorganizációs intézkedéseket az (1) és (3) bekezdésben előírt rendelkezésektől függetlenül kell alkalmazni, és azok teljes hatállyal bírnak a hitelezők vonatkozásában, amennyiben a székhely szerinti tagállam közigazgatási, illetve igazságügyi hatóságai, illetve az adott tagállam ilyen intézkedéseket szabályozó törvényei másképpen nem rendelkeznek.”

6 A továbbiakban: Hivatalos Lap.

11. Ezen irányelvnek „Az ismert hitelezők tájékoztatásának kötelezettsége és a követelések bejelentésének joga” című 7. cikke az (1) bekezdésében a következőket írja elő:

„Amennyiben a székhely szerinti tagállam törvényhozása a követelések benyújtását azok elismertetése céljából előírja, vagy kötelezővé teszi azon hitelezők tájékoztatását az intézkedésekről, amelyek állandó lakóhelye, rendszeres tartózkodási helye vagy székhelye az adott tagállamban található, akkor a 14. cikk és a 17. cikk (1) bekezdésében meghatározott eljárás szerint a székhely szerinti tagállam közigazgatási, illetve igazságügyi hatóságai, illetve a vagyonfelügyelő azokat az ismert hitelezőket is köteles tájékoztatni, amelyek állandó lakóhelye, rendszeres tartózkodási helye vagy székhelye más tagállamban található.”

12. Az említett irányelv 23. cikkének (1) bekezdése értelmében a reorganizációs intézkedések foganatosítása nincsen hatással a hitelezőknek arra a jogára, hogy követeléseik beszámítását kérjék a hitelintézet követeléseivel szemben, amennyiben a hitelintézet követelésére alkalmazandó jogszabályok az ilyen beszámítást lehetővé teszik.

13. Ugyanezen irányelv „Folyamatban lévő peres eljárások” című 32. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A reorganizációs intézkedéseknek, illetve a felszámolási eljárásnak a hitelintézet rendelkezése alól kivont vagyontárggyal, illetve a hitelintézettől megvont joggal kapcsolatos, folyamatban lévő peres eljárásra vonatkozó hatásait kizárólag annak a tagállamnak a joga szabályozza, amelyben a peres eljárás folyamatban van.”

3. A 2014/59/EU irányelv

14. A 2014/59/EU irányelv[7] „A szanálási hatóságok eljárási kötelezettségei” című 83. cikkének (4) és (5) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(4) A szanálási hatóság az alábbiak révén közzéteszi azon határozat vagy aktus másolatát, amely révén a szanálási intézkedésre sor kerül, vagy a szanálási intézkedés hatásait – és különösen a lakossági ügyfelekre gyakorolt hatásait –, valamint adott esetben a 69., 70. és 71. cikkben említett felfüggesztés vagy korlátozás feltételeit és időtartamát összefoglaló közleményt, illetve biztosítja ezek közzétételét:

a) hivatalos weboldalán;

b) amennyiben az különbözik a szanálási hatóságtól, az illetékes hatóság weboldalán és az [Európai Bankhatóság (EBH)] weboldalán;

c) a szanálás alatt álló intézmény weboldalán;

[7] A hitelintézetek és befektetési vállalkozások helyreállítását és szanálását célzó keretrendszer létrehozásáról és a 82/891/EGK tanácsi irányelv, a 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/EU, 2012/30/EU és 2013/36/EU irányelv, valamint az 1093/2010/EU és a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2014. május 15-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 173., 190. o.; helyesbítések: HL 2019. L 165., 129. o.; HL 2021. L 104., 55. o.).

d) amennyiben a szanálás alatt álló intézmény részvényeit vagy tulajdon- vagy hitelviszonyt megtestesítő egyéb instrumentumait bevezették valamely szabályozott piacra, a szanálás alatt álló intézménnyel kapcsolatos szabályozott információk közzétételéhez a 2004/109/EK[8] európai parlamenti és tanácsi irányelv 21. cikkének (1) bekezdésével összhangban használt eszközökkel.

(5) Ha a részvényeket vagy tulajdon- vagy hitelviszonyt megtestesítő instrumentumait nem vezették be szabályozott piacra, a szanálási hatóság biztosítja, hogy a (4) bekezdésben említett instrumentumok bizonyítékául szolgáló dokumentumok eljussanak a szanálás alatt álló intézmény részvényeseihez és hitelezőihez, akik a szanálás alatt álló intézménynek a szanálási hatóság rendelkezésére álló nyilvántartásaiból vagy adatbázisaiból ismertek."

15. Ezen irányelv „A [2001/24] irányelv módosítása" című 117. cikkének 1. pontja előírja, hogy ezen irányelv 1. cikkét ki kell egészíteni egy (5) bekezdéssel, amelynek értelmében „[e]zen irányelv értesítésre vonatkozó 4. és 7. cikke nem alkalmazandó, ha a [2014/59] irányelv 83. cikke alkalmazandó".

16. A 2014/59 irányelv 130. cikkének (1) bekezdése értelmében az irányelv átültetésének határideje 2014. december 31. volt.

17. Ezen irányelv 131. cikkének megfelelően az irányelv a Hivatalos Lapban való kihirdetését követő huszadik napon, azaz 2014. július 2-án lépett hatályba.

B. A spanyol jog

18. A 2001/24 irányelvet a spanyol jogrendbe átültető, 2005. április 22-i Ley 6/2005 sobre saneamiento y liquidación de las entidades de crédito (a hitelintézetek reorganizációjáról és felszámolásáról szóló 6/2005. sz. törvény)[9] 19. cikkének (1) bekezdése előírja:

„Ha [valamely tagállamban] engedéllyel rendelkező olyan hitelintézet tekintetében, amely Spanyolországban legalább egy fiókteleppel rendelkezik, vagy ott szolgáltatásokat nyújt, reorganizációs intézkedést hoztak vagy felszámolási eljárást indítottak, a szóban forgó intézkedés vagy eljárás Spanyolországban minden további formalitás nélkül, teljes hatállyal bír és akkor lép hatályba, amikor az intézkedést elfogadó vagy az eljárást megindító tagállamban hatályba lép."

C. A portugál jog

19. A Regime Geral das Instituições de Crédito e Sociedas Financeiras (a hitelintézetekre és pénzügyi társaságokra vonatkozó általános szabályozás) 2012. február 10-i Decreto-Lei nº 31-A/2012 (31-A/2012. sz. törvényerejű rendelet)[10] révén bevezetett 145-C. és azt követő cikkei szabályozzák a hitelintézetek és pénzügyi társaságok reorganizációs és szanálási intézkedéseit.

[8] A szabályozott piacra bevezetett értékpapírok kibocsátóival kapcsolatos információkra vonatkozó átláthatósági követelmények harmonizációjáról és a 2001/34/EK irányelv módosításáról szóló, 2004. december 15-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 390., 38. o.).

[9] A BOE 2005. április 23-i 97. száma, 13912. o.

[10] *Diário da República*, 1. kiegészítés, első sorozat, 2012. február 10., 30. szám.

III. Az alapügyek tényállásai és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

A. A C-498/22. sz. ügy

20. 2006. december 11-én C. F. O. fogyasztóként jelzálogkölcsön-szerződést kötött a BES Spanyolországgal, amely 2%-os minimális kamatlábra vonatkozó feltételt avagy „küszöbkikötést” tartalmazott.

21. 2013. május 9-i ítéletében a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság, Spanyolország) megállapította, hogy az ilyen „küszöbkikötések” az átláthatóság hiánya miatt tisztességtelenek. A C. F. O. által a BES Spanyolországhoz intézett azon kérelem alapján, hogy a BES Spanyolország a továbbiakban ne alkalmazza a jelzálogkölcsön-szerződésében szereplő küszöbkikötést, a BES Spanyolország 2013 júniusától megszüntette e feltétel alkalmazását.

22. A hitelintézetekre és pénzügyi társaságokra vonatkozó általános szabályozás alapján és a BES súlyos pénzügyi nehézségeivel összefüggésben a portugál nemzeti bank igazgatótanácsa a 2014. augusztus 11-i határozattal módosított 2014. augusztus 3-i határozatával (a továbbiakban: 2014. augusztusi határozat) elfogadta e hitelintézet úgynevezett „szanálási” intézkedéseit.

23. E határozattal a portugál nemzeti bank úgy határozott, hogy áthidaló bankot hoz létre, a Novo Bancót, amelyre átruházták a BES említett határozat 2. mellékletében ismertetett eszközeit, kötelezettségeit és egyéb, az eszközök körébe nem tartozó elemeit.

24. A Novo Bancóra való átruházásból kizárt kötelezettségek között szerepelt többek között „bármely olyan kötelezettség vagy kockázat, amelyek különösen csalásból, vagy a szabályozási, büntető-, illetve közigazgatási határozatok vagy rendelkezések megsértéséből származnak”.

25. Ezen átruházást követően a Novo Banco Spanyolország a 2006. december 11-én megkötött kölcsön jelzálog-hitelezőjévé vált, és elkezdte kiszámlázni C. F. O. részére a havi törlesztőrészleteket.

26. 2014. október 3-án a Banco de España (spanyol nemzeti bank) közleményt tett közzé a *Boletín Oficial del Estadóban*, amelyben az szerepelt, hogy a 2014. augusztusi határozattal a Portugál Bank olyan szanálási intézkedést alkalmazott a BES tekintetében, amely tevékenységeinek a Novo Banco áthidaló bankra való részleges átruházásából állt, amely bank megszakítás nélkül folytatja a BES rendes tevékenységeit, azzal, hogy ez az intézkedés a 2001/24 irányelv 2. cikke értelmében vett reorganizációs intézkedésnek minősül.

27. 2015. december 29-én a portugál nemzeti bank két határozatot fogadott el, amelyek módosították és pontosították a 2014. augusztusi határozat 2. mellékletét (a továbbiakban: 2015. december 29-i határozatok), amelyek többek között pontosították, hogy a mai naptól „a BES-t mint hitelezőt tartalmazó kölcsönszerződések egyes kikötéseinek állítólagos megsemmisítéséhez kapcsolódó követeléseket és kártérítéseket” nem ruházták át a Novo Bancóra.

28. 2017 januárjában C. F. O. kérte a Novo Banco Spanyolországtól a BES Spanyolország által a jelzálogkölcsönének „küszöbkikötése” alapján beszedett összegek visszafizetését.

29. 2017. március 21-i levelében a Novo Banco azzal az indokkal utasította el e kérelmet, hogy a bank teljesen átlátható módon járt el ezen, a 2006. november 24-én, vagyis a jelzálogkölcsönre vonatkozó közjegyzői okirat aláírása előtt aláírt küszöbkikötéssel kapcsolatos információk tekintetében.

30. 2017. május 4-én C. F. O. keresetet indított a Novo Banco Spanyolország ellen a BES Spanyolországgal kötött jelzálogkölcsön-szerződésben szereplő küszöbkikötés tisztességtelen jellege miatt a semmisség megállapítása, valamint a Novo Banco Spanyolország arra való kötelezése iránt, hogy térítse vissza számára az e kikötés alapján jogalap nélkül kifizetett összegeket.

31. A Novo Banco Spanyolország a keresettel szemben a passzív perbeli legimitációjának hiányára hivatkozott, azzal az indokkal, hogy a C. F. O. javára a BES Spanyolország által a küszöbkikötés alkalmazása miatt kapott összegek visszafizetésében álló, esetleges fennálló tartozás nem szállt át a Novo Bancóra a portugál nemzeti bank által a BES tekintetében hozott reorganizációs intézkedések következtében.

32. Mind az elsőfokú bíróság, mind pedig a fellebbezési eljárásban az Audiencia Provincial (tartományi bíróság, Spanyolország) elutasította a Novo Banco Spanyolország által emelt kifogást, és helyt adott C. F. O. keresetének.

33. A Novo Banco Spanyolország fellebbezést nyújtott be a Tribunal Supremóhoz (legfelsőbb bíróság), amely helyt adott a portugál nemzeti bank és a Szanálási Alap azon kérelmének, hogy a fellebbezés támogatása végett beavatkozzanak.

34. Először is a kérdést előterjesztő bíróság emlékeztet arra, hogy bár a portugál nemzeti bank 2014. augusztusi és 2015. december 29-i határozatait a 2001/24 irányelv értelmében vett reorganizációs intézkedéseknek kell tekinteni,[11] és bár azok érinthetnek harmadik személyeket, e határozatokat nem tették közzé, ellentétben azzal, amit ezen irányelv 6. cikkének (1)–(4) bekezdése megkövetel. E tekintetben e bíróság hangsúlyozza, hogy a portugál nemzeti bank által az internetes oldalán, angol és portugál nyelven közzétett, valamint a spanyol médiával a BES válságával és a Novo Banco létrehozásával kapcsolatban közölt információk nagyon általánosak voltak, és nem tették lehetővé az érintett ügyfelek számára, hogy azonosítsák a vagyonátruházásból kizárt kötelezettségeket, valamint hogy tudomást szerezzenek jogaik e kizárással járó korlátozásáról. Ezenfelül az említett bíróság megjegyzi, hogy a spanyol nemzeti bank által közzétett, a jelen indítvány 26. pontjában említett közlemény sem felel meg az e rendelkezésben előírt feltételeknek.

35. Az említett rendelkezés által megkövetelt feltételek szerinti közzététel hiánya megakadályozta a BES Spanyolország Spanyolországban lakóhellyel rendelkező szinte valamennyi ügyfelét abban, hogy keresetet nyújtsanak be a portugál nemzeti bank határozataival szemben, és azt eredményezte, hogy a Novo Banco Spanyolország ellen indítottak kereseteket, amelyekkel összefüggésben során a Novo Banco Spanyolország ugyanakkor arra hivatkozott, hogy nem rendelkezik passzív perbeli legitimációval, mivel a reorganizációs intézkedések révén nem ruházták át rá a tisztességtelen feltétel alkalmazása miatt ezen ügyfelek által kifizetett összegek visszatérítésére vonatkozó kötelezettséget.

[11] A 2021. április 29-i Banco de Portugal és társai ítéletre (C-504/19, a továbbiakban: Banco de Portugal és társai ítélet, EU:C:2021:335) hivatkozik.

36. A kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy a 2001/24 irányelv 6. cikkének (5) bekezdése, amelynek értelmében a reorganizációs intézkedések az e rendelkezés (1)–(3) bekezdésében előírt közzétételi intézkedésektől függetlenül alkalmazandók és hatályosak, vonatkozhat-e a fogadó tagállamban az ezen intézkedések által az érintett szervezet ügyfelei tekintetében előírt korlátozások vagy jogoktól való megfosztások, valamint az ezen ügyfelek rendelkezésére álló jogorvoslatok és jogorvoslati módok közzétételének tartós elmaradására.

37. Ennélfogva a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a székhely szerinti tagállamban elfogadott reorganizációs intézkedések joghatásainak a fogadó tagállamban való elismerésére vonatkozó, a 2001/24 irányelv 3. cikkének (2) bekezdésében előírt kötelezettség megfelelhet-e a Charta 47. cikkében rögzített hatékony bírói jogvédelem elvének, az állampolgárság alapján történő bármely hátrányos megkülönböztetés tilalmának, amelyet a Charta 21. cikkének (2) bekezdése ír elő, valamint a jogbiztonság elvének, amennyiben az ilyen intézkedéseket nem tették közzé az ezen irányelv 6. cikkének (1)–(4) bekezdésében megkövetelt módon.

38. Másodszor a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a Novo Banco Spanyolország által a C. F. O. panaszára adott válasz nem kérdőjelezte meg az eszközökért való felelősség átszállását, különösen a C. F. O. által a BES Spanyolországnak egy később tisztességtelennek minősített „küszöbkikötés” alapján megfizetett összegek visszatérítésére vonatkozó kötelezettséget. Ellenkezőleg, a Novo Banco Spanyolország érdemben válaszolt, hangsúlyozva, hogy a „bank teljesen átláthatóan járt el”, egy olyan időpontban, amikor a Szanálási Alap ellenőrzése alatt állt, amely maga is a portugál nemzeti banktól függő közjogi szerv. Következésképpen C. F. O. keresetet indított, teljes meggyőződéssel úgy vélve, hogy a Novo Banco Spanyolország az uniós jog alapján eljáró hatóság ellenőrzése alatt álló bank fióktelepeként igenis hitelezői pozíciót töltött be a jelzálogkölcsön-szerződésben.

39. Következésképpen e bíróság arra keresi a választ, hogy olyan helyzetben, amikor a fogadó tagállamban lakóhellyel rendelkező fogyasztó jogos bizalmat vethetett a székhely szerinti tagállam valamely hatósága által ellenőrzött áthidaló bank magatartásába, a reorganizációs intézkedések joghatásainak elismerésére vonatkozó, a 2001/24 irányelv 3. cikkének (2) bekezdésében előírt kötelezettség összeegyeztethető-e a Charta 47. cikkével, valamint a jogbiztonság elvével.

40. Harmadszor, a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy az uniós jogra, és különösen a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésére tekintettel jogszerű-e a szerződéses viszonynak az alapügyben szóban forgó reorganizációs intézkedésekből eredő töredezettsége, vagyis az, hogy a fogyasztót kötik a Novo Banco Spanyolország felé fennálló kötelezettségei azáltal, hogy ez utóbbi számára megfizeti az eredetileg a BES Spanyolországgal kötött jelzálogkölcsön havi törlesztőrészleteit, míg ugyanakkor a Novo Banco Spanyolország mentesül azon összeg visszafizetésének kötelezettsége alól, amelyet a BES Spanyolország a „küszöbkikötés” klauzúla alapján szedett be, ami ahhoz vezet, hogy e fogyasztót köti ez a tisztességtelen feltétel, mivel a BES fizetésképtelenségére tekintettel nem tudja visszatéríttetni ezeket az összegeket a BES-től. Ez a helyzet e fogyasztó tulajdonhoz való jogába való aránytalan, a Charta 17. cikkével ellentétes beavatkozásnak minősülhet.

41. Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság kétségét fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy a fogyasztói jogok nem élveznek-e elsőbbséget a pénzügyi rendszer stabilitásával szemben. [12]

42. E körülmények között a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság, Spanyolország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Összeegyeztethető-e [a Charta] 47. cikke szerinti hatékony jogorvoslathoz való alapvető joggal, a jogbiztonság általános elvével, valamint az egyenlőség elvével és a Charta 21. cikkének (2) bekezdése szerinti, az állampolgárság alapján történő minden hátrányos megkülönböztetés tilalmával a [2001/24] irányelv 3. cikke (2) bekezdésének azon értelmezése, amely a fogadó tagállamban a székhely szerinti tagállam illetékes közigazgatási hatósága által hozott olyan határozat joghatásainak elismerését jelenti, amelyet nem [ezen] irányelv 6. cikkének (1)–(4) bekezdésében előírtaknak megfelelő módon tettek közzé?

2) Összeegyeztethető-e a Charta 47. cikke szerinti hatékony jogorvoslathoz való alapvető joggal és a jogbiztonság általános elvével a 2001/24 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének azon értelmezése, amely a fogadó tagállamban a székhely szerinti tagállam illetékes közigazgatási hatósága által hozott olyan határozat joghatásainak elismerését jelenti, amely kizárt bizonyos kötelezettségeket a bank rendes üzleti tevékenységének és bizonyos vagyonelemeinek a reorganizációs intézkedésekkel érintett banktól valamely »áthidaló bankhoz« történő átadásából, ha magának az uniós jogot alkalmazó közjogi hatóság által irányított »áthidaló banknak« a későbbi magatartása a fogadó tagállam ügyfeleiben jogos bizalmat keltett arra vonatkozóan, hogy vállalja a reorganizációs intézkedéssel érintett banknak az ügyfelekkel szemben fennálló kötelezettségeit?

3) Összeegyeztethető-e a Charta 17. cikke szerinti tulajdonhoz való alapvető joggal, a Charta 38. cikke szerinti, a fogyasztók magas szintű védelmének elvével, [a 93/13 irányelv] 6. cikkének (1) bekezdésével és a jogbiztonság általános elvével a 2001/24 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének azon értelmezése, amely a fogadó tagállamban a székhely szerinti tagállam illetékes közigazgatási hatósága által hozott olyan határozat joghatásainak elismerését jelenti, amely a jelzálogkölcsön-szerződésben a hitelezői pozíciót valamely »áthidaló bankra« ruházza át, de továbbra is a csődhelyzetben lévő bankot kötelezi az e szerződésben szereplő tisztességtelen feltétel alkalmazása miatt a bank által felszámított összegeknek a fogyasztó kölcsönvevő részére történő visszatérítésére?”

B. A C-499/22. sz. ügy

43. J. M. F. T. és M. H. D. S. értékpapírszámlát nyitott, és befektetési portfóliók kezelésére vonatkozó szerződést kötött a BES Spanyolországgal. 2007. október 3-án atipikus pénzügyi szerződést (a továbbiakban: CFA) kötöttek a BES Spanyolországgal, amely 2014. október 11-én járt le, amikor is azt felmondta és megszüntette a Novo Banco, amely időközben a BES jogutódja lett. 2008. április 28-án a BES Spanyolországgal is szerződést kötöttek egy 2013. április 28-án lejáró strukturált pénzügyi termékre vonatkozóan, amelyet a BES Spanyolország veszteséggel megszüntetett.

[12] A kérdést előterjesztő bíróság a 2016. december 21-i Guiérrez Naranjo és társai ítéletre (C-154/15, C-307/15 és C-308/15, a továbbiakban: Guiérrez Naranjo és társai ítélet, EU:C:2016:980) hivatkozik, amelyben a Bíróság a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével ellentétesnek ítélte a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) azon ítélkezési gyakorlatát, amely korlátozta az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésekben szereplő „küszöbkikötések” megsemmisítéséből eredő visszafizetési kötelezettségeket annak érdekében, hogy biztosítsa a súlyos válságban lévő spanyol pénzügyi rendszer stabilitását.

44. 2014 augusztusában J. M. F. T. több értesítést kapott a Novo Bancótól, amelyek a portugál nemzeti bank által a BES-re vonatkozóan hozott határozatokat követően a BES Spanyolország ügyfelei és az Novo Banco Spanyolország új jogalany közötti banki kapcsolatok folyamatosságára, valamint a CFA pénzügyi kimutatására hivatkoztak.

45. 2017. április 17-én J. M. F. T. és M. H. D. S. keresetet indított a Novo Bancóval szemben elsődlegesen a két pénzügyi szerződésnek akarati hiba miatt történő megsemmisítése iránt, a BES által számukra szolgáltatott hibás információk miatt, valamint az egyes felek által kapott összegeknek az egyes kifizetések időpontjától számított kamatokkal növelt kölcsönös visszatérítése iránt, másodlagosan pedig a két pénzügyi termék megszerzésével elszenvedett veszteségeknek a kereset kézbesítésétől számított törvényes kamattal növelt összegének megtérítése iránt.

46. A Novo Banco Spanyolország vitatta a keresetet, és passzív perbeli legitimációjának hiányára alapított kifogást terjesztett elő, azzal az indokkal, hogy a J. M. F. T. és M. H. D. S. javára esetlegesen keletkezett követelést, amely a szerződések lehetséges semmissége miatt az utóbbiak által pénzügyi termékek címén kifizetett összegek visszatérítéséből, illetve az amiatt elszenvedett veszteségek megtérítéséből állt, hogy ezen ügyfeleket nem tájékoztatták a szóban forgó pénzügyi eszközök kockázatairól, nem ruházták át a Novo Bancóra a portugál nemzeti bank által a BES-szel szemben hozott reorganizációs intézkedések révén.

47. A keresetnek első fokon helyt adtak.

48. A Novo Banco Spanyolország által benyújtott fellebbezést követően az Audiencia Provincial (tartományi bíróság) helyt adott a fellebbezésnek a 2008. április 28-án kötött szerződésre vonatkozó részében, azzal az indokkal, hogy e szerződést a BES Spanyolország 2013. április 28-án, azaz a Novo Banco létrehozása előtt, a BES reorganizációs intézkedései keretében megszüntette. Olyan ügyletről volt tehát szó, amely ezen intézkedéseket megelőzően már kifejtette joghatásait, így az e szerződésből eredő semmilyen kötelezettséget vagy felelősséget nem ruháztak át a Novo Bancóra.

49. Ezzel szemben az Audiencia Provincial (tartományi bíróság) elutasította a fellebbezést a CFA-t érintő részében, amelynek a 2014. októberi kezelését és megszüntetését a Novo Banco irányította. E bíróság azt is jelezte, hogy a 2014. augusztusi határozat nem az olyan strukturált terméket zárta ki az átruházásból, mint a CFA, hanem a BES intézményei által kibocsátott, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat. Hozzátette, hogy a portugál nemzeti bank későbbi határozataiban szereplő pontosítások nem relevánsak, mivel a szerződést korábban lejártnak nyilvánították és megszüntették.

50. Az egyrészt J. M. F. T. és M. H. D. S., másrészt pedig a Novo Banco Spanyolország (a portugál nemzeti bank és a Szanálási Alap támogatásával) által ezen ítélettel szemben benyújtott felülvizsgálati kérelmek tárgyában eljáró Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) ugyanolyan módon indokolja az előzetes döntéshozatal iránti kérelmét, mint a C-498/22. sz. ügyben. [13]

[13] Lásd a jelen indítvány 34–40. pontját.

51. E körülmények között a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság, Spanyolország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Összeegyeztethető-e [a Charta] 47. cikke szerinti hatékony jogorvoslathoz való alapvető joggal, a jogbiztonság általános elvével, valamint az egyenlőség elvével és a Charta 21. cikkének (2) bekezdése szerinti, az állampolgárság alapján történő minden hátrányos megkülönböztetés tilalmával a [2001/24] irányelv 3. cikke (2) bekezdésének azon értelmezése, amely a fogadó tagállamban a székhely szerinti tagállam illetékes közigazgatási hatósága által hozott olyan határozat joghatásainak elismerését jelenti, amelyet nem [ezen] irányelv 6. cikkének (1)–(4) bekezdésében előírtaknak megfelelő módon tettek közzé?

2) Összeegyeztethető-e a Charta 47. cikke szerinti hatékony jogorvoslathoz való alapvető joggal és a jogbiztonság általános elvével a 2001/24 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének azon értelmezése, amely a fogadó tagállamban a székhely szerinti tagállam illetékes közigazgatási hatósága által hozott olyan határozat joghatásainak elismerését jelenti, amely kizárt bizonyos kötelezettségeket a bank rendes üzleti tevékenységének és bizonyos vagyonelemeinek a reorganizációs intézkedésekkel érintett banktól valamely »áthidaló bankhoz« történő átadásából, ha magának az uniós jogot alkalmazó közjogi hatóság által irányított »áthidaló banknak« a későbbi magatartása a fogadó tagállam ügyfeleiben jogos bizalmat keltett arra vonatkozóan, hogy vállalja a reorganizációs intézkedéssel érintett banknak az ügyfelekkel szemben fennálló kötelezettségeit?

3) Összeegyeztethető-e a Charta 17. cikke szerinti tulajdonhoz való alapvető joggal, a fogyasztók Charta 38. cikke szerinti magas szintű védelmének elvével és a jogbiztonság általános elvével a 2001/24 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének azon értelmezése, amely a fogadó tagállamban a székhely szerinti tagállam illetékes közigazgatási hatósága által hozott olyan határozat joghatásainak elismerését jelenti, amely a reorganizációs intézkedésekkel érintett [bankkal] kötött szerződéses viszonyokban a hitelezői pozíciót valamely »áthidaló bankra« ruházza át, de továbbra is a csődhelyzetben lévő bankot kötelezi az ügyfél által a bank hiányos tájékoztatásból eredő akarati hiba miatt érvénytelenített szerződések alapján kifizetett összegeknek az ügyfél részére történő visszatérítésére?”

C. A C-500/22. sz. ügy

52. 2014. november 17-én a Proyectos, Obras y Servicios de Badajoz SL (a továbbiakban: POSB) a másodlagos piacon „Senior Bond NB 6,875% maturity July 2016” elnevezésű, 2016. július 15-én lejáró elsőbbségi kötvényt vásárolt.

53. E kötvényt a BES bocsátotta ki, de amikor a POSB egy befektetési vállalkozáson keresztül megvásárolta, ez a nem alárendelt hitelviszonyt megtestesítő eszköz a Novo Banco vagyonának részét képezte, amelyre azt a 2014. augusztusi határozat értelmében átruházták.

54. 2015 júliusában a Novo Banco a 2014–2015. évi kötvényhozamok címén jövedelmet fizetett a POSB részére.

55. Amikor a kötvény 2016. július 15-én lejárt, a Novo Banco nem fizette meg a 2015–2016. évre vonatkozó kötvényhozamokat, és e kötvény névértékét sem térítette vissza a POSB részére.

56. Ez utóbbi panaszára válaszul a Novo Banco jelezte, hogy a kifizetés megtagadása a 2015. december 29-i határozatokon alapult, amelyek a Novo Banco e kötelezettségéhez kapcsolódó eszközöket „visszaadták” a BES-hez. E határozatok ugyanis többek között a Novo Banco nem alárendelt kötvényeinek a BES-hez történő „visszaadását” írták elő, beleértve a többek között a „Senior Bond NB 6,875% maturity July 2016-ból” eredő jogokat és felelősségeket.

57. 2017. június 25-én a POSB keresetet nyújtott be a Novo Bancóval szemben a kötvény 2015–2016-os évi hozamának megfizetése és a kötvény névértékének megfelelő összeg visszatérítése iránt.

58. A Novo Banco vitatta a keresetet, és passzív perbeli legitimációjának hiányára alapított kifogást terjesztett elő, azzal az indokkal, hogy az e kötelezettséghez kapcsolódó eszközöket „visszaadták” a BES-hez.

59. Mind az első fokon eljáró bíróság, mind pedig a fellebbezési eljárásban az Audiencia Provincial (tartományi bíróság) elutasította a Novo Banco kifogását, és helyt adott a keresetnek.

60. A Novo Banco Spanyolország által (a portugál nemzeti bank és a Szanálási Alap támogatásával) ezen ítélettel szemben benyújtott felülvizsgálati kérelem tárgyában eljáró Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) többek között megállapítja, hogy a nem alárendelt hitelviszonyt megtestesítő értékpapír birtoklása biztosítja a POSB számára a Charta 17. cikkében elismert tulajdonhoz való alapvető jog védelmét. Márpedig az e hitelviszonyt megtestesítő értékpapírhoz kapcsolódó felelősségeknek és kötelezettségeknek a BES-hez való „visszaadása” a gyakorlatban a tulajdonhoz való jogától való megfosztást von maga után, mivel a BES egy csődhelyzetben lévő, eszközeitől megfosztott bank. E megfosztás, kellő időben történő méltányos kártérítés nélkül, a jogbiztonság elve megsértésének is minősülhet. [14]

61. E körülmények között a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság, Spanyolország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Összeegyeztethető-e [a Charta] 47. cikke szerinti hatékony jogorvoslathoz való alapvető joggal, a jogbiztonság általános elvével, valamint az egyenlőség elvével és a Charta 21. cikkének (2) bekezdése szerinti, az állampolgárság alapján történő minden hátrányos megkülönböztetés tilalmával a 2001/24 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének azon értelmezése, amely a fogadó tagállamban a székhely szerinti tagállam illetékes közigazgatási hatósága által hozott olyan határozat joghatásainak elismerését jelenti, amelyet nem [ezen] irányelv 6. cikkének (1)–(4) bekezdésében előírtaknak megfelelő módon tettek közzé?

2) Összeegyeztethető-e a Charta 17. cikke szerinti tulajdonhoz való alapvető joggal és a jogbiztonság általános elvével a 2001/24 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének olyan értelmezése, amely a fogadó tagállamban a székhely szerinti tagállam illetékes közigazgatási hatósága által hozott olyan határozat joghatásainak elismerését jelenti, amely a szanálási intézkedésekkel érintett, csődhelyzetben lévő bankhoz visszaadta a valamely harmadik személy által megvásárolt, előresorolt hitelviszonyt megtestesítő kötvényből eredő kötelezettségeket, ha ezek a kötelezettségek az »áthidaló bank« vagyonába tartoztak?”

[14] Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés igazolása érdekében lásd a jelen indítvány 34–37. pontját.

62. A Bíróság elnöke 2022. szeptember 29-i határozatával az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélethozatal céljából egyesítette a C-498/22., a C-499/22. és a C-500/22. sz. ügyeket.

63. C. F. O., J. M. F. T. és M. H. D. S., a Novo Banco Spanyolország, a portugál nemzeti bank, a spanyol és a portugál kormány, valamint az Európai Bizottság terjesztett elő írásbeli észrevételeket.

64. C. F. O., a POSB, a Novo Banco Spanyolország, a portugál nemzeti bank, a spanyol és a portugál kormány, valamint az Európai Unió Tanácsa, a Bizottság és az Európai Parlament vett részt a 2023. október 26-án tartott tárgyaláson, amelyen válaszoltak a Bíróság által feltett, szóbeli választ igénylő kérdésekre.

IV. Elemzés

A. A C-498/22., a C-499/22. és a C-500/22. sz. ügyekben előterjesztett első kérdésekről

65. A kérdést előterjesztő bíróság mindhárom ügyben azt kérdezi a Bíróságtól, hogy összeegyeztethető-e a Charta 47. cikke szerinti hatékony jogorvoslathoz való alapvető joggal, a jogbiztonság általános elvével, valamint az egyenlőség elvével és a Charta 21. cikkének (2) bekezdése szerinti, az állampolgárság alapján történő minden megkülönböztetés tilalmával a 2001/24 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének olyan értelmezése, amely a fogadó tagállamban a székhely szerinti tagállam illetékes közigazgatási hatósága által hozott olyan határozat joghatásainak elismerését jelenti, amelyet nem ezen irányelv 6. cikkének (1)–(4) bekezdésében előírtaknak megfelelő módon tettek közzé?

66. Másként fogalmazva, a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy milyen joghatásokkal jár a reorganizációs intézkedést elrendelő nemzeti határozat kivonata e 6. cikkben előírt közzétételének elmaradása a székhely szerinti tagállam közigazgatási vagy igazságügyi hatóságai, a vagyonfelügyelő vagy a székhely szerinti tagállamban erre jogosult személy által a Hivatalos Lapban és az egyes fogadó tagállamok két országos szintű napilapjában.

67. Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a 2001/24 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése szerint e közzétételnek két feltétele van: egyrészt a reorganizációs intézkedésnek vélhetően érintenie kell a fogadó tagállamban lévő harmadik személyek jogait, másrészt a székhely szerinti tagállamban biztosítani kell a jogorvoslat lehetőségét az intézkedést elrendelő határozattal szemben. Úgy tűnik, hogy a jelen ügyben mindkét feltétel teljesül, mivel Portugáliában van jogorvoslat reorganizációs intézkedés ellen,[15] és az alapeljárás felperesei az ezen intézkedés által érintett hitelezők.

68. Továbbá magából a 6. cikk (1) bekezdésének szövegéből következik, hogy e közzététel célja a fogadó tagállamban található hitelezők azon jogának védelme, hogy a reorganizációs intézkedéssel szemben a székhely szerinti tagállamban hatáskörrel rendelkező bíróság előtt jogorvoslattal éljenek, mivel ezekkel a szavakkal végződik: „elsősorban annak érdekében, hogy ezzel elősegítse a fellebbezési jog adott határidőn belül történő gyakorlását”.

[15] Lásd a hitelintézetekre és pénzügyi vállalkozásokra vonatkozó általános szabályozás 145N. cikkét.

69. Végső soron a többes szám használata (franciául), valamint a 2001/24 irányelv (11) és (12) preambulumbekezdésének megfogalmazása arra engedhetett következtetni, hogy a hitelezőknek magával a reorganizációs intézkedéssel, valamint az adósukkal szembeni valamennyi jogorvoslati lehetőségét védelemben kell részesíteni. Mindazonáltal a reorganizációs intézkedéssel szembeni jogorvoslat fennállására vonatkozó feltétel nem teszi lehetővé a keresetindításhoz való azon jogok kiterjesztő értelmezését, amelyeket a közzététel védeni hivatott. A közzététel ugyanis nem kötelező, ha a székhely szerinti tagállamban nincs jogorvoslati lehetőség a reorganizációs intézkedés ellen. Márpedig ebben az esetben a hitelezők ugyanúgy rendelkeznek az adósukkal szemben érvényesíthető jogokkal. Ráadásul az ezen irányelv 6. cikkének (4) bekezdése szerint közzéteendő információk jellege, vagyis a határozat „a döntés célját és jogi alapját, a fellebbezések benyújtására szabott határidőket, konkrétan és világosan megjelölve a határidők lejártának napját, valamint a fellebbezések elbírálásában illetékes hatóságok vagy bíróság pontos címét” tartalmazó kivonata megerősíti azt az értelmezést, amely szerint a szóban forgó jogorvoslatok a reorganizációs intézkedés ellen irányuló jogorvoslatok, nem pedig a hitelezők által a hitelintézettel vagy az áthidaló bankkal szemben rendelkezésre álló valamennyi jogorvoslati lehetőség.

70. Kizárólag ez az értelmezés biztosíthatja a 2001/24 irányelv 3. cikkének (2) bekezdésében és 6. cikkének (5) bekezdésében foglalt elvekkel való összhangot. Ezen első rendelkezésből az következik, hogy a reorganizációs intézkedések minden további formaság nélkül teljes hatállyal bírnak az Unió egész területén, harmadik személyekkel szemben is, amint hatályba lépnek abban a tagállamban, ahol meghozták őket. A második rendelkezés kimondja, hogy a reorganizációs intézkedéseket az ezen irányelv 6. cikkének (1)–(3) bekezdésében előírt közzétételektől függetlenül kell alkalmazni, és azok teljes hatállyal bírnak a hitelezők vonatkozásában.

71. Ezek az elvek képezik le konkrétan a 2001/24 irányelv által követett célt: e jogi aktus a székhely szerinti tagállamban hozott reorganizációs intézkedés joghatásainak kölcsönös elismeréséről szóló irányelv azon fogadó tagállamokban, amelyekben fióktelepek találhatók, aminek velejárója az eljárás egységessége és egyetemessége elvének (egyetlen hatáskörrel rendelkező bíróság és egyetlen alkalmazandó jog, a székhely szerinti tagállam joga)[16] alkalmazása, a kivételektől eltekintve, különösen a fogadó tagállamban folyamatban lévő eljárások esetében, amelyeket továbbra is kizárólag a fogadó tagállam joga szabályoz.[17]

72. Ráadásul a hitelezők egyedi értesítését ezen irányelv 7. cikke csak akkor írja elő, ha a székhely szerinti tagállam törvényhozása a követelések benyújtását azok elismertetése céljából előírja, vagy kötelezővé teszi azon hitelezők tájékoztatását a reorganizációs intézkedésekről, amelyek állandó lakóhelye, rendszeres tartózkodási helye vagy székhelye az adott tagállamban található. Ebből következik, amint azt a jelen indítvány 68. és 69. pontjában már jeleztem, hogy ezen értesítésnek nem az a célja, hogy a hitelezők valamennyi jogorvoslati jogát megvédje az adóssal szemben, hanem annak biztosítása, hogy e hitelezők ezen intézkedéssel összefüggésben a székhely szerinti tagállam nemzeti joga szerint érvényesíthessék jogaikat.

73. Így általában véve a 2001/24 irányelv nem a hitelezők hitelintézettel vagy áthidaló bankkal szembeni egyéni kereseteit szabályozza reorganizációs intézkedés esetén, kivéve bizonyos szerződések vagy jogok (többek között munkaszerződés, nyilvántartásba vett ingatlanon fennálló

[16] Lásd: 2001/24 irányelv (4) és (16) preambulumbekezdése; 2013. október 24-i LBI-ítélet (C-85/12, EU:C:2013:697, 49. pont); Banco de Portugal és társai ítélet (33. pont).

[17] Lásd a 2001/24 irányelv 32. cikkét.

jogok, bizonyos dologi jogok, tulajdonjog-fenntartási záradékon alapuló jogok) [18] esetében, vagy ha olyan folyamatban lévő eljárásról van szó, amelyet továbbra is annak a fogadó tagállamnak a joga szabályoz, amelyben az eljárás folyamatban van. [19]

74. Az alapügyekben nem vitatott, hogy az ezen irányelv 6. cikkében előírt közzétételre nem került sor, és ezért felmerül a közzététel elmaradása szankcionálásának kérdése.

75. A Bíróság előtti eljárásban részt vevő különböző felek több elképzelést is felhoztak. Egyesek azt állítják, hogy közzététel hiányában a reorganizációs intézkedés a székhely szerinti tagállamon kívül nem vált ki joghatásokat. A Bizottság hozzáteszi, hogy ez a szankció csak egy bizonyos, a Hivatalos Lapban való közzétételi határidőkkel összefüggő kötöttségekkel összefüggő határidőt követően alkalmazható. Mások azt állítják, hogy a 2001/24 irányelv 6. cikkének megfelelő közzététel hiánya nem bír jelentőséggel, mivel a 2014/59 irányelv 83. cikkének megfelelő közzététel történt.

76. Úgy vélem, hogy a reorganizációs intézkedések fogadó tagállamokban való érvénytelenségére vonatkozó első elképzelés ellentétes a 2001/24 irányelv szövegével, és nem felel meg az irányelv céljának, amely ezen intézkedések kölcsönös elismerésének biztosítására irányul, aminek velejárója az eljárás egységessége és egyetemessége elvének alkalmazása. Ráadásul nem képzelhető el olyan azonnali hatások kiváltása, amelyek csak „bizonyos ideig" maradnak fenn, amely időtartam a Hivatalos Lapban való közzétételhez szükséges. Közzététel hiányában vagy késedelmes közzététel esetén ugyanis lehetetlen meghatározni azt az időpontot, amikor a kölcsönös elismerés hatályát veszti. Így ez a hozzávetőleges határidő közvetlenül ellentétes lenne a hitelintézetek életképességének helyreállításáról szóló 2001/24 irányelv célkitűzéseivel. [20]

77. Ami a 2001/24 irányelv 6. cikkében előírt közzétételnek a 2014/59 irányelv 83. cikkének (4) bekezdésében előírttal való felváltásában álló második esetet illeti, számomra úgy tűnik, hogy az nem egyeztethető össze ezen irányelv 117. cikkével sem, amely a 2001/24 irányelv 1. cikkét módosítja annak egy új (5) bekezdésben történő pontosítása céljából, hogy „[e]zen irányelv értesítésre vonatkozó 4. és 7. cikke nem alkalmazandó, ha a [2014/59] irányelv 83. cikke alkalmazandó". Ebből *a contrario* az következik, hogy a 2001/24 irányelv 6. cikke szerinti közzétételnek akkor is meg kell történnie, ha a 2014/59 irányelv 83. cikkében előírt közzétételre sor kerül. Következésképpen nincs jelentősége annak a kérdésnek, hogy a 2014/59 irányelv időbeli hatálya kiterjed-e a jelen ügyre.

78. Egyébiránt valamely jog érvényesítésére az uniós jogban előírt részletes eljárási szabályok hiányában, és a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően az egyes tagállamok belső jogrendjébe tartozik azon eljárási szabályok meghatározása, amelyek a jogalanyok uniós jogból eredő jogai védelmének a biztosítására irányulnak. Ezen eljárási szabályok azonban nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint a hasonló, belső jellegű jogorvoslatok (az egyenértékűség elve), és nem tehetik gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását (a tényleges érvényesülés elve). [21]

[18] Lásd a 2001/24 irányelv 20–27. cikkét.

[19] Lásd a 2001/24 irányelv 32. cikkét, valamint a Banco de Portugal és társai ítéletet.

[20] Lásd a 2001/24 irányelv (6) preambulumbekezdését.

[21] Lásd: 2010. január 14-i Kyrian ítélet (C-233/08, EU:C:2010:11, 62. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat); 2018. szeptember 20-i Rudigier ítélet (C-518/17, EU:C:2018:757, 61. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

79. Márpedig, amint azt már kifejtettem, a 2001/24 irányelv 6. cikkében előírt közzététel biztosítja azon jog védelmét, hogy a reorganizációs intézkedést a székhely szerinti tagállam bírósága előtt az ezen irányelv által végrehajtott kölcsönös elismerés alapján vitatni lehessen. Abban az esetben, ha az alapeljárás felperesei ilyen keresetet indítanak, a portugál bíróságnak figyelembe kell vennie az e 6. cikkben előírt közzététel hiányát annak értékelése során, hogy e mulasztás nem tette-e gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé e jogorvoslat gyakorlását az ilyen típusú határozatokkal szembeni jogorvoslati határidőkre vonatkozó nemzeti szabályokra tekintettel.

80. Ezt az elemzést támasztja alá a 2001/24 irányelv 6. cikke keletkezésének elemzése is. A Tanács eredeti tervezetében [22] ugyanis először is a Hivatalos Lapban való közzététel és az egyedi értesítések az érintett hitelintézet székhelye szerinti ország illetékes hatóságainak mérlegelésére voltak bízva. Másodszor ott az szerepelt, hogy a reorganizációs intézkedések a közzétételi intézkedésektől függetlenül alkalmazandók, és teljes hatállyal bírnak a hitelezőkkel szemben. Harmadszor, az egyedi értesítés esetét kivéve a keresetindítási határidő a Hivatalos Lapban való közzétételtől kezdődött. Így az eredeti tervezettel ellentétben a keresetindítási határidő kezdő időpontját a tagállamok eljárási autonómiája keretében az ő mérlegelésükre bízták, de az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének tiszteletben tartása mellett.

81. A Tanács és a Parlament a tárgyaláson felidézték, hogy a 2001/24 irányelv tizenöt éves tárgyalások eredménye, és hogy a harmonizációs intézkedések csak a 2014/59 irányelvben jelentek meg. Hozzátették egyrészt, hogy a bevezetett kölcsönös elismerési mechanizmus célja, hogy lehetővé tegye a dominóhatások elkerülésére és a pénzügyi rendszer stabilitásának biztosítására irányuló sürgősségi intézkedések gyors és koherens végrehajtását, [23] különösen a bank alapvető funkcióinak folytonosságát és az állami pénzeszközök védelmét, másrészt pedig, hogy a tagállamok feladata, hogy a meghozott intézkedéseket megfelelően nyilvánosságra hozzák. Kiemelték, hogy az ezen irányelv 83. cikkének (4) bekezdésében szabályozott nyilvánosságra hozatal megfelelő a többi tagállamban található harmadik személyek tájékoztatásához. Felszólalásuk célja annak bizonyítása volt, hogy a 2001/24 irányelv által bevezetett mechanizmusok összeegyeztethetők az elsődleges joggal.

82. A 2001/24 irányelv 3. és 6. cikkének általam javasolt értelmezése bizonyítja ezt az összeegyeztethetőséget. [24]

83. Még ha a 2001/24 irányelv 6. cikkében előírt közzététel nem is irányul a reorganizációs intézkedéssel szembeni jogorvoslati jogtól eltérő jogorvoslati jogok védelmére, az alapeljárás felperesei olyan helyzetben vannak, amely az uniós jog hatálya alá tartozik. A reorganizációs intézkedések ezen irányelv által végrehajtott kölcsönös elismerése ugyanis a Novo Banco áthidaló bank portugáliai létrehozásának hatásait spanyol fióktelepére is kiterjesztette, mivel e létrehozás a BES eszközeinek és kötelezettségeinek az áthidaló bankra és annak fióktelepeire történő, pusztán részleges átruházásával járt. Ebben az értelemben hatással volt az alapeljárás felpereseinek jogaira, mivel az állítólagos követeléseiket végül nem ruházták át az áthidaló bank spanyol fióktelepére, a Novo Banco Spanyolországra. Következésképpen hivatkozhatnak a Charta 47. cikkében biztosított hatékony bírói jogvédelemhez való jogra, a jogbiztonság általános elvére és az állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmára, amint azt a Charta 21. cikkének (2) bekezdése megköveteli.

[22] A hitelintézetek reorganizációjára és felszámolására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló tanácsi irányelvre irányuló javaslat (COM(85) 788 végleges).

[23] E tekintetben a 2016. július 19-i Kotnik és társai ítéletre (C-526/14, EU:C:2016:570, 68. és 69. pont) hivatkoztak.

[24] Lásd a jelen indítvány 78. és 79. pontját.

84. A hatékony bírói jogvédelmet illetően a Bíróság emlékeztetett arra, hogy a Charta 47. cikkének első bekezdésében biztosított bírósági felülvizsgálat hatékonysága megköveteli többek között, hogy az érdekelt a lehető legjobb feltételek mellett megvédhesse jogait, és hogy az ügy teljes ismeretében döntsön arról, hogy hasznos-e egy adott jogalannyal szemben keresettel fordulni a hatáskörrel rendelkező bírósághoz. [25]

85. Mivel az uniós jog nem ír elő szankciót a 2001/24 irányelv 6. cikkében előírt közzététel elmaradása esetén, amelynek – emlékeztetek rá – nem az a célja, hogy valamennyi hitelezőt tájékoztassa a hitelintézettel szembeni keresetük eljárási szabályairól, a bíróság feladata, hogy a saját nemzeti jogát alkalmazza, és figyelembe vegyen minden olyan rendelkezésre álló információt, amely megvilágíthatja a hitelező választását az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elve által támasztott korlátok között.

86. Márpedig először is, amint arra a spanyol kormány írásbeli észrevételeiben rámutatott, egy spanyol jogi rendelkezés előírja a *Boletín Oficial del Estadóban* való közzétételt a Spanyolországban fióktelepével rendelkező hitelintézetre vonatkozó reorganizációs intézkedések esetében. [26] Továbbá a C-498/22. és a C-499/22. sz. ügyben az ügyfeleket a Novo Banco által küldött levelekben tájékoztatták az áthidaló bank létrehozásáról, amelyben bejelentették számukra, hogy a kereskedelmi kapcsolat egy olyan bankkal folytatódik, amely mentesült a BES fenntarthatóságát fenyegető kockázatok alól. Végül, függetlenül attól a kérdéstől, hogy a 2014/59 irányelv alkalmazandó-e a jelen ügyben, a nemzeti bíróságnak figyelembe kell vennie az ezen irányelv 83. cikkének (4) bekezdése alapján közzétett információkat annak értékelése érdekében, hogy a jogalany képes-e eldönteni, hogy éljen-e a jogorvoslattal.

87. Amikor a Bíróság egy másik, a Novo Banco áthidaló bank létrehozásával kapcsolatos ügyben határozott, amely a szóban forgó jogvitában érintett követelés 2015. december 29-i határozatokkal történő, a BES-hez a kereset megindításának időpontját megelőző időpontra visszaható hatállyal való „visszaadásának” időpontjában folyamatban lévő eljárással volt kapcsolatos, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a jogalany 2015. február 4-én rendelkezett az ahhoz szükséges valamennyi információval, hogy az ügy teljes ismeretében hozzon ilyen kereset megindítására vonatkozó döntést, valamint hogy bizonyossággal azonosítani tudja azt a személyt, akivel szemben e keresetet meg kell indítani. [27] Ez alkalommal a Bíróság elismerte a székhely szerinti tagállam azon lehetőségét is, hogy akár visszaható hatállyal is módosítsa a reorganizációs intézkedésekre alkalmazandó jogi szabályozást. [28] Mindazonáltal arra a következtetésre jutott, hogy a 2001/24 irányelv 3. cikkének (2) bekezdését és 32. cikkét a Charta 47. cikkének első bekezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes a követelést a BES-hez „visszaadó” második reorganizációs intézkedés joghatásainak bármely további feltétel nélküli elismerése, amennyiben az ilyen elismerés azzal jár, hogy a Novo Banco a folyamatban lévő eljárásban visszaható hatállyal elveszíti passzív perbeli legitimációját, megkérdőjelezve így az ugyanezen eljárás felperese javára már meghozott bírósági határozatokat. [29]

88. Mindazonáltal az alapeljárásokban a kereseteket a spanyol bíróság előtt nagyon eltérő összefüggésben nyújtották be, mivel erre azt követően került sor, hogy a reorganizációs intézkedések (beleértve a 2015. december 29-i határozatokat is) meghatározták az állítólagos követelések adósát, azaz stabilizált és releváns jogi keretek között. Következésképpen az

[25] Lásd: Banco de Portugal és társai ítélet (57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[26] Lásd a hitelintézetek reorganizációjáról és felszámolásáról szóló 6/2005. sz. törvény 19. cikkét.

[27] Lásd: Banco de Portugal és társai ítélet (53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[28] Lásd: Banco de Portugal és társai ítélet (61. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[29] Lásd: Banco de Portugal és társai ítélet (66. pont, valamint rendelkező rész).

alapeljárás felpereseinek feladata volt annak meghatározása, hogy a Novo Banco Spanyolország vagy a BES Spanyolország közül melyik volt az ő adósuk, figyelembe véve mind a nemzeti jogszabályok, mind pedig a 2014/59 irányelv 83. cikke (4) bekezdésének önkéntes alkalmazása alapján rendelkezésre álló információkat.

89. Valójában a reorganizációs intézkedés nem változtatta meg adósuk személyét, azonban ez utóbbi pénzügyi helyzete – amely miatt erre az intézkedésre sor került – sértette az állítólagos követelésük értékét. Ezenkívül e felperesek nem fejtik ki, hogy mennyiben lett volna lehetetlen eljárást indítani a BES Spanyolországgal szemben. A reorganizációs intézkedés tehát nem kérdőjelezte meg a jogorvoslathoz való jogukat.

90. Ami a Charta 21. cikkében biztosított hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét illeti, a felek nem állítják, hogy a jelen ügyben alkalmazandó nemzeti rendelkezések eltérő módon alkalmazandók attól függően, hogy a jogalany milyen állampolgársággal rendelkezik.

91. A jogbiztonság elvét illetően a Bíróság emlékeztet arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ezen elv megköveteli egyrészt, hogy a jogszabályok egyértelműek és pontosak legyenek, másrészt pedig azt, hogy azok alkalmazása előre látható legyen a jogalanyok számára, különösen olyankor, amikor a magánszemélyekre és vállalkozásokra nézve kedvezőtlen következményeik lehetnek. Közelebbről az említett elv megköveteli, hogy a szabályozás lehetővé tegye az érdekeltek számára az ennek alapján őket terhelő kötelezettség terjedelmének pontos ismeretét, és hogy ez utóbbiak egyértelműen megismerhessék jogaikat és kötelezettségeiket, és ezeknek megfelelően járjanak el. [30]

92. A jelen ügyben a 2001/24 irányelv rendelkezései szerint egyértelmű, hogy Spanyolországban elismerik a Portugáliában hozott reorganizációs intézkedés hatásait, és hogy a jogalany feladata a reorganizációs intézkedés pontos rendelkezéseinek vizsgálata annak megállapítása érdekében, hogy ki az adósa a kötelezettségeknek az újonnan létrehozott áthidaló bankra történő részleges átruházását követően.

93. A fenti indokok összességére tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság azt a választ adja, hogy a 2001/24 irányelv 3. cikkének (2) bekezdését és 6. cikkét a Charta 21. cikkének (2) bekezdésével és 47. cikkének első bekezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azokkal az ezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében előírt közzététel hiányában nem ellentétes a kötelezettségek és felelősségek részleges átruházásával áthidaló bankot létrehozó reorganizációs intézkedés joghatásainak a székhely szerinti tagállamtól eltérő tagállamban történő elismerése, az ezen reorganizációs intézkedés tárgyát képező bankkal szemben eredetileg fennálló követelés elismerése és kifizetése iránti kereset benyújtását megelőzően, amennyiben tiszteletben tartják az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

B. A C-498/22. és a C-499/22. sz. ügyben előterjesztett második kérdésekről

94. A kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi a Bíróságtól, hogy összeegyeztethető-e a Charta 47. cikke szerinti hatékony jogorvoslathoz való alapvető joggal és a jogbiztonság általános elvével a 2001/24 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének olyan értelmezése, amely a fogadó tagállamban a székhely szerinti tagállam illetékes közigazgatási hatósága által hozott olyan határozat joghatásainak elismerését jelenti, amely kizárt bizonyos kötelezettségeket a bank rendes üzleti

[30] Lásd: Banco de Portugal és társai ítélet (51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

tevékenységének és bizonyos vagyonelemeinek a reorganizációs intézkedésekkel érintett banktól valamely áthidaló bankhoz történő átadásából, ha magának az uniós jogot alkalmazó közjogi hatóság által irányított áthidaló banknak a későbbi magatartása a fogadó tagállam ügyfeleiben jogos bizalmat keltett arra vonatkozóan, hogy vállalja a reorganizációs intézkedéssel érintett banknak az ügyfelekkel szemben fennálló kötelezettségeit.

95. Az e kérdésre adandó válasz céljából előzetesen meg kell vizsgálni, hogy az alapeljárás felperesei hivatkozhatnak-e a bizalomvédelem elvére.

96. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint ugyanis a bizalomvédelem elve az uniós jog egyik alapvető elve.[31] A bizalomvédelem elvére való hivatkozás joga minden jogalanyt megillet, akiben valamely uniós intézmény – konkrét ígéretet téve neki – megalapozott várakozásokat kelt. Ezzel szemben senki nem hivatkozhat ezen elv megsértésére az említett ígéretek hiányában.[32] A Bíróság azt is elismerte, hogy ezt az elvet a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk az uniós jog végrehajtása során,[33] ideértve a nemzeti közigazgatási hatóságok útján történő végrehajtást is.[34]

97. A jelen ügyben az alapeljárás felperesei úgy vélik, hogy egyrészt a reorganizációs intézkedések alapját képező, a Novo Banco létrehozásának időpontjában afelett a portugál nemzeti bank által gyakorolt ellenőrzés, másrészt pedig a Novo Banco által a BES-szel fennálló szerződéses jogviszonyaik folytatásával kapcsolatban küldött levelek pontossága jogos bizalmat kelthetett bennük a Novo Banco Spanyolország velük szemben fennálló kötelezettségeinek terjedelmét illetően.

98. Mindazonáltal a Novo Banco Spanyolország uniós jogot végrehajtó közigazgatási hatóságnak tekintése, annak ellenére, hogy először is a portugál nemzeti bank által gyakorolt ellenőrzés ideiglenes és egy áthidaló bank létrehozásában álló reorganizációs intézkedést valósít meg, másodszor pedig a Novo Banco Spanyolországot olyan magánjogi hitelintézetként hozták létre, amely nem rendelkezik az általános jogon túlmenő jogkörrel közszolgáltatási feladat ellátása érdekében, túlmegy azon, amit a Bíróság a bizalomvédelem terén elismert.[35] Így a Bíróság kimondta, hogy a gazdasági szereplő nem hivatkozhat a bizalomvédelem elvére értékesítőjével szemben annak érdekében, hogy a hozzáadottérték-adó (héa) levonásához való jogát érvényesíthesse.[36]

99. Mindenesetre egyrészt a BES ügyfeleinek címzett levelekben az szerepel, hogy a Novo Banco ugyanaz a bank, mint a BES, és hogy a bankkal fennálló kapcsolat egyáltalán nem változott, másrészt pedig a Novo Banco Spanyolország magatartása, amely 2017-ben a C-498/22. sz. ügy alapeljárása felperesének azt válaszolta, hogy a kifogásolt kikötés tisztességtelen jellegének hiánya miatt nem jogosult a kért visszatérítésre, és amely felmondta a C-499/22. sz. ügyben az alapeljárás felperesei két szerződésének egyikét, nem elegendőek az olyan konkrét ígéreteknek minősítéshez,

[31] Lásd: 2005. június 7-i VEMW és társai ítélet (C-17/03, EU:C:2005:362, 73. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat); 2013. március 14-i Agrargenossenschaft Neuzelle ítélet (C-545/11, EU:C:2013:169, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[32] Lásd: 2020. december 16-i Tanács és társai kontra K. Chrysostomides & Co. és társai ítélet (C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P és C-604/18 P, EU:C:2020:1028, 178. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[33] Lásd: 2002. július 11-i Marks & Spencer ítélet (C-62/00, EU:C:2002:435, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[34] Lásd: 2022. szeptember 22-i Admiral Gaming Network és társai ítélet (C-475/20–C-482/20, EU:C:2022:714, 62. pont); 2022. november 17-i Avicarvil Farms ítélet (C-443/21, EU:C:2022:899, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[35] Lásd: 2022. november 17-i Avicarvil Farms ítélet (C-443/21, EU:C:2022:899) egy vidéki beruházások finanszírozási ügynöksége, valamint egy mezőgazdasági kifizető és intervenciós ügynökség kapcsán.

[36] Lásd: 2018. február 21-i Kreuzmayr ítélet (C-628/16, EU:C:2018:84, 47. pont).

amelyek megalapozhatják az arra vonatkozó jogos bizalmat, hogy a Novo Banco Spanyolország a szerződéses vagy a szerződéskötést megelőző felelősség tekintetében a BES Spanyolország összes kötelezettségét vállalja.

100. A levelek ugyanis csak az ügyfelek és a bank közötti kereskedelmi kapcsolat folytatását jelentették be, hangsúlyozva, hogy a BES fenntarthatóságát veszélyeztető kockázatokat kizárták, és hogy az új bank megszabadult a BES problémás eszközeitől. Ezenkívül a tisztességtelen feltételnek minősítés vitatásának ténye nem jelenti az e feltétellel kapcsolatos felelősség vállalását. Hasonlóképpen, valamely CFA lejáratának kifizetése nem jelenthet ígéretet arra nézve, hogy a bank vállalja az e szerződéssel kapcsolatos, szerződéskötést megelőző felelősséget. Ebben az értelemben osztom Kokott főtanácsnoknak a Banco de Portugal és társai ügyre vonatkozó indítványában [37] szereplő, a Novo Banco létrehozására vonatkozó véleményét, amely szerint „önmagában az a körülmény, hogy [e bank] (legalábbis részben) a BES jogutódja lett, és a felperes értékpapírszámláját […] tovább kezeli, semmiképpen nem alapozhatna meg abba vetett bizalmat, hogy a Novo Banco a BES által nyújtott nem megfelelő befektetési tanácsadásért már az ezen üzleti kapcsolat átvétele előtt fennállt felelősséget is átvállalja”.

101. Egyébiránt a nyújtott ígéretek jogszerűségének értékeléséhez figyelembe kell venni a BES nehézségeinek orvoslását célzó áthidaló bank létrehozásának körülményeit. A Bíróság ugyanis megállapította, hogy még olyan helyzet esetén is, amely valószínűsíthetően jogos bizalmat keltett, a feltétlenül érvényesítendő közérdekbe ütközhet az új szabályozás hatálybalépése előtt keletkezett, de időközben le nem zárult helyzetekre vonatkozó átmeneti intézkedések megtétele, valamint hogy az a célkitűzés, amely a túlzott közkiadások elkerülése és a verseny torzulásának a lehető legkisebbre csökkentése mellett a pénzügyi rendszer stabilitásának biztosítására irányul, ilyen jellegű nyomós közérdeknek minősül. [38] Ebből azt a következtetést vonta le, hogy a bizalomvédelem elvére lehet hivatkozni egy bankokról szóló bizottsági közlemény vitatása céljából, de azzal nem ellentétesek az ilyen közlemény egyes, az állami támogatás engedélyezése érdekében egy, a részvényesek és az alárendelt hitelezők közötti tehermegosztásra vonatkozó feltételt előíró pontjai. [39]

102. E körülmények összességéből következik, hogy az alapeljárás felperesei a Novo Banco Spanyolországgal szemben nem hivatkozhatnak a bizalomvédelem elvének megsértésére.

103. Azt javaslom, hogy a Bíróság a C-498/22. sz. és a C-499/22. sz. ügyben előterjesztett második kérdésekre azt a választ adja, hogy a 2001/24 irányelv 3. cikkének (2) bekezdését a Charta 47. cikkével és a jogbiztonság általános elvével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy magánszemélyek nem hivatkozhatnak a bizalomvédelem elvére egy olyan áthidaló bankkal, vagyis az általános jogot meghaladó jogosultságokkal nem rendelkező magánjogi szervezettel szemben, amelyet egy olyan bank reorganizációs intézkedéseként hoztak létre, amelynek eredetileg ügyfelei voltak, annak érdekében, hogy megalapozzák ezen áthidaló bank reorganizációs intézkedés tárgyát képező bankkal kötött szerződésekhez kapcsolódó kötelezettségek címén fennálló felelősségét.

37 C-504/19, EU:C:2020:943, 82. pont.

38 Lásd: 2016. július 19-i Kotnik és társai ítélet (C-526/14, EU:C:2016:570, 68. és 69. pont).

39 Lásd: 2016. július 19-i Kotnik és társai ítélet (C-526/14, EU:C:2016:570, 40. és 80. pont).

C. A C-498/22. sz. ügyben és a C-499/22. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésről, valamint a C-500/22. sz. ügyben előterjesztett második kérdésről

104. E kérdésekkel a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ a Bíróságtól, hogy összeegyeztethető-e a Charta 17. cikke által biztosított tulajdonhoz való joggal, a jogbiztonság elvével, a fogyasztók magas szintű védelmének a Charta 38. cikke szerinti elvével, valamint a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével a 2001/24 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének olyan értelmezése, amely az illetékes közigazgatási hatóság által hozott olyan határozat elismerését jelenti a fogadó tagállamban, amely előírja az áthidaló bank létrehozását, valamint azt, hogy a csődhelyzetben lévő bank passzívái között továbbra is fenn kell tartani a tisztességtelen feltétel alapján kapott kamatok visszafizetésére, illetve a szerződéskötést megelőző vagy szerződéses felelősség alapján fizetendő összegek megfizetésére irányuló kötelezettséget.

105. Előzetesen szeretném megemlíteni, hogy a C-499/22. sz. ügyben az alapeljárás felperesei vitatják a BES Spanyolország által a CFA aláírását megelőzően a szerződéskötést megelőzően nyújtott tájékoztatás minőségét, kiemelve, hogy a fellebbviteli bíróság úgy ítélte meg, hogy a 2008. április 28-án aláírt másik szerződés a Novo Banco létrehozása előtt lejárt, és így semmilyen, e szerződéssel kapcsolatos felelősség nem ruházható át.

1. A Charta 17. cikkében biztosított tulajdonhoz való joggal való összeegyeztethetőségről

106. A három előzetes döntéshozatal iránti kérelemben felvetett, a Charta 17. cikkében biztosított tulajdonhoz való joggal való összeegyeztethetőség tekintetében emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság a részvényesek és az alárendelt kötvények birtokosai esetében már elismerte a Novo Banco áthidaló bank létrehozásának és következményeinek az e cikkel való összeegyeztethetőségét.[40]

107. Emlékeztetőül, a Charta 17. cikkének (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogszerűen szerzett tulajdonát birtokolja, használja, azzal rendelkezzen, és azt örökül hagyja. Tulajdonától senkit sem lehet megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből, a törvényben meghatározott esetekben és feltételekkel, valamint az ezáltal elszenvedett veszteségekért kellő időben fizetett méltányos összegű kártalanítás mellett történik. A tulajdon használatát, az általános érdek által szükségessé tett mértékben, törvénnyel lehet szabályozni. A Charta 52. cikkének (3) bekezdése által létrehozott, a Chartában foglalt, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény[41] által védett jogok közötti kapcsolatnak (amennyiben megfelelnek egymásnak) megfelelően a Charta 17. cikkét az Emberi Jogok Európai Bíróságának az EJEE első kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikkére vonatkozó ítélkezési gyakorlata alapján kell értelmezni, amely a védelem minimális szintjeként rögzíti a tulajdonhoz való jog védelmét.[42]

108. A Bíróság emlékeztetett arra, hogy a Charta 17. cikke által nyújtott védelem olyan vagyoni értékű jogokra terjed ki, amelyekből az érintett jogrendre tekintettel olyan megszerzett jogi helyzet következik, amely lehetővé teszi, hogy a jogosult e jogait saját maga javára önállóan gyakorolja.[43] Ebből azt a következtetést vonta le, hogy a tőkepiacokon forgalomképes kötvények olyan jogok,

[40] Lásd: 2022. május 5-i BPC Lux 2 és társai ítélet (C-83/20, a továbbiakban: BPC Lux 2 és társai ítélet, EU:C:2022:346).

[41] Az 1950. november 4-én Rómában aláírt egyezmény (kihirdette: az 1993. évi XXXI. törvény; a továbbiakban: EJEE).

[42] Lásd: BPC Lux 2 és társai ítélet (37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[43] Lásd: BPC Lux 2 és társai ítélet (39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

amelyek részesülhetnek az említett védelemben, hasonlóan ahhoz, ami az Emberi Jogok Európai Bíróságának az EJEE első kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikkére vonatkozó ítélkezési gyakorlatából kitűnik. [44]

109. Ennélfogva úgy vélem, hogy e kérdésnek a tulajdonhoz való jog tekintetében történő elemzése szempontjából a releváns szempont az, hogy az egyes ügyekben szóban forgó helyzet olyan jogra vonatkozik-e, amelyből olyan megszerzett jogi helyzet következik, amely lehetővé teszi, hogy a jogosult e jogait saját maga javára önállóan gyakorolja.

110. Amint azt a jelen indítvány 108. pontjában már jeleztem, a Bíróság szerint a forgalomképes kötvény, ideértve a C-500/22. sz. ügyben szereplőhöz hasonló elsőbbségi kötvényt is, a Charta 17. cikke által biztosított védelemben részesíthető jognak minősül.

111. Úgy tűnik számomra, hogy ugyanez vonatkozik a C-498/22. sz. ügyben szóban forgó követelésre is. E követelés ugyanis, amely a bank azon kötelezettségéhez kapcsolódik, hogy visszatérítse a jelzálogkölcsön-szerződésben szereplő „küszöbkikötés” alapján beszedett kamatokat, amely kötelezettség a Bíróság 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésén alapuló ítélkezési gyakorlatából következik, [45] olyan jognak minősül, amelyből nyilvánvalóan következik egy megszerzett jogi helyzet, mivel a visszafizetési kötelezettség időben nem korlátozható az e feltétel tisztességtelen jellegének megállapítását követő időszakra. Ez az elemzés megfelel az Emberi Jogok Európai Bírósága által elfogadott kritériumoknak is, mivel az EJEE első kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikkében szereplő, a tulajdonhoz való jog védelmére jogosult „javak” fogalma magában foglalhatja mind a „jelenlegi vagyontárgyakat”, mind pedig a vagyoni értékű jogokat, beleértve a követeléseket is, amelyek alapján a felperes azt állíthatja, hogy legalább „jogos várakozással” rendelkezik a tulajdonhoz való jog tényleges gyakorlására vonatkozóan. [46] A jelen ügyben a „küszöbkikötéseket” tisztességtelennek minősítették, és a visszafizetési kötelezettségnek teljesnek kell lennie anélkül, hogy azt a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében időben korlátozni lehetne.

112. Ezzel szemben a C-499/22. sz. ügyben hivatkozott követelés, vagyis a szerződéskötést megelőző tájékoztatás hiánya miatt járó kártérítés tekintetében kétlem, hogy az ilyen követelésre hivatkozó felperes részesülhetne a Charta 17. cikke szerinti védelemben. Ez az állítólagos követelés ugyanis nem egy megszerzett jogi helyzetnek felel meg, mivel a szerződéskötést megelőző tájékoztatás elmaradásának bírósági értékelés tárgyát kell képeznie.

113. Ezenkívül az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerint a kártérítési követelés akkor rendelkezhet vagyoni értékkel, ha bizonyítást nyer, hogy e követelés a belső jogban megfelelő alappal rendelkezik, például azt a bíróságok állandó ítélkezési gyakorlata is megerősíti. [47] Az is szükséges azonban, hogy az arra hivatkozó személy jogos várakozással rendelkezzen. Márpedig e Bíróság ítélkezési gyakorlata egyrészt rámutat arra, hogy a felpereseknek nem áll fenn „jogos várakozása”, ha nem állapítható meg, hogy azonnal esedékes követelésük kellően bizonyított volt, másrészt pedig nem irányozza elő a „valós vitatás” vagy a „védhető követelés” fennállását olyan kritériumként, amely lehetővé tenné az 1. kiegészítő

[44] Lásd: BPC Lux 2 és társai ítélet (40. és 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[45] Lásd: Gutiérrez Naranjo és társai ítélet.

[46] Lásd: EJEB, 2013. május 2., Panteliou-Darne és Blantzouka kontra Görögország ítélet (CE:ECHR:2013:0502JUD002514308, 28. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[47] Lásd: EJEB, 2005. október 6., Draon kontra Franciaország ítélet (CE:ECHR:2005:1006JUD000151303, 65. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

jegyzőkönyv 1. cikke által védett „jogos várakozás” fennállásának megítélését.[48] Az EJEB kifejti, hogy jogerős ítélet hiányában a puszta remény nem jelent jogos várakozást.[49] Úgy tűnik számomra, hogy a C-499/22. sz. ügyben hivatkozott követelés nem felel meg e feltételeknek, és esetleges jogosultjai nem részesülhetnek a tulajdon Charta 17. cikkében biztosított védelmében.

114. Mivel kizárólag a C-498/22. és C-500/22. sz. ügyekben szóban forgó, jogszerűen megszerzett követelések tartoznak a Charta 17. cikkének hatálya alá, meg kell vizsgálni, hogy az e cikkben biztosított védelem alkalmazható-e e követelésekre.

115. A Bíróság már határozott a BES reorganizációs intézkedésének, vagyis az eszközök és kötelezettségek egy újonnan létrehozott áthidaló bankra történő, az alapügyben szóban forgó szabályozásnak megfelelően elfogadott részleges átruházásának a Charta 17. cikkével való összeegyeztethetőségéről, megállapítva, hogy e reorganizációs intézkedést a tulajdon használatára vonatkozó olyan szabályozásnak kell tekinteni, amely megfelel az Unió által elismert, a Charta 52. cikke (1) bekezdésének értelmében vett általános érdekű célkitűzéseknek, mint például az egész euróövezet bankrendszere stabilitása biztosításának és a rendszerszintű kockázat elkerülésének.[50]

116. Jelen esetben nem magának az áthidaló bank létrehozására és az eszközök átruházására irányuló nemzeti intézkedésnek az összeegyeztethetőségét vitatják, hanem azt, hogy Spanyolországban egy Portugáliában meghozott reorganizációs intézkedés kölcsönös elismerése révén beállt egyrészt a csődhelyzetben lévő bank jelzáloghitel-szerződés küszöbkikötésének értelmében kapott kamatok visszafizetésére vonatkozó kötelezettség (C-498/22. sz. ügy), illetve másrészt az elsőbbségi kötvénnyel kapcsolatos kötelezettségek és felelősségek (C-500/22. sz. ügy).

117. Mindazonáltal úgy vélem, hogy ugyanez az érvelés követhető. Ily módon a kölcsönös elismerési mechanizmus valójában nincs hatással a tulajdonhoz való jog állítólagos megsértésére. Ráadásul az e követeléseknek az áthidaló bank kötelezettségei közé történő átruházását mellőző határozat nem a tulajdonhoz való jogtól való megfosztásnak tekintendő (mivel az állítólagos követelések értékének a BES-nél realizált elvesztése a BES fizetésképtelenségéből, nem pedig a reorganizációs intézkedésből ered), hanem használata szabályozásának.[51]

118. Végeredményben meg kell vizsgálni, hogy e szabályozásra a Charta 17. cikke (1) bekezdésének harmadik mondata értelmében az általános érdek által szükségessé tett mértékben került-e sor.

119. Ami a kamatok visszafizetésére vonatkozó kötelezettséget illeti, egyrészt a tulajdonhoz való jog ilyen korlátozásával járó reorganizációs intézkedést a portugál jognak megfelelően hozták meg, és az ugyanazt az általános érdeket szolgálja, mint amely az áthidaló bank létrehozására irányuló intézkedéshez vezetett, amelynek csak akkor van értelme, ha a pénzügyi rendszer stabilitásának fenntartása és a rendszerszintű kockázat elkerülése érdekében a csődhelyzetben lévő bank kötelezettségei és eszközei között válogatást végeznek. Számomra tehát nem tűnik úgy, hogy a tagállamok számára elismert mérlegelési mozgástér keretében a reorganizációs intézkedés

[48] Lásd: EJEB, 2005. október 6., Draon kontra Franciaország ítélet (CE:ECHR:2005:1006JUD000151303, 68. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[49] Lásd az EJEB elfogadhatóságról szóló határozatát, 2004. október 19., Caisse régionale de crédit agricole mutuel Nord de France kontra Franciaország ítélet (CE:ECHR:2004:1019DEC005886700).

[50] Lásd: BPC Lux 2 és társai ítélet (44–55. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[51] Lásd: BPC Lux 2 és társai ítélet (48. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

meghaladja az általános érdek által szükségessé tett mértéket. Másrészt, ami az elsőbbségi kötvényt illeti, a Bíróság által a BPC Lux 2 és társai ítéletben a kötvénytulajdonosokra vonatkozóan elvégzett elemzés megismételhető. [52]

120. Következésképpen a tulajdonhoz való jog megsértésére vonatkozó érvet valamennyi hitelező tekintetében el kell utasítani.

2. A jogbiztonság elvével való összeegyeztethetőségről

121. A jogbiztonság elvével való összeegyeztethetőség tekintetében a jelen indítvány 91. pontjában arra a tartalomra emlékeztettem, amelyet a Bíróság ezen elvnek tulajdonít. Ezenkívül a Bíróság már pontosította, hogy a jogbiztonság elvének még szigorúbban kell érvényesülnie a pénzügyi következményekkel járó szabályozás esetén. [53]

122. Mindazonáltal úgy vélem, hogy az áthidaló bank létrehozásában álló reorganizációs intézkedés elve maga feltételezi az új struktúrára átruházott kötelezettségek és eszközök válogatását. A 2001/24 irányelv 2. cikkének hetedik franciabekezdésében meghatározott reorganizációs intézkedések ugyanis azok az intézkedések, amelyek célja a hitelintézet pénzügyi helyzetének megőrzése vagy helyreállítása, és amelyek érinthetik harmadik személyek korábban megszerzett jogait, ideértve a követelések csökkentésének lehetőségét.

123. A jelen ügyben az illetékes portugál hatóság úgy döntött, hogy nem ruház át bizonyos kötelezettségeket (C-500/22. sz. ügy) és bizonyos jogi kockázatokat (C-498/22. és C-499/22. sz. ügyek). Igaz ugyan, hogy nem jogi, hanem számviteli indokolást adott, de azt a nemzeti szabályozás megengedte, sőt még a kötelezettségeknek a BES-hez való „visszaadását” is lehetővé tette, amely műveletet a Bíróság is elfogadta. [54]

3. A fogyasztóvédelem elvével és a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével való összeegyeztethetőségről

124. A fogyasztóvédelemnek a Charta 38. cikkében (C-498/22. és C-499/22. sz. ügyek) és a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében (C-498/22. sz. ügy) foglalt elvével való összeegyeztethetőség tekintetében úgy vélem, hogy a C-499/22. sz. ügyben előterjesztett, kizárólag a Charta 38. cikkének alkalmazására vonatkozó kérdés elfogadhatósága láthatóan nem okoz nehézséget. Amint ugyanis azt a jelen indítvány 83. pontjában kifejtettem, az alapeljárás felperesei az uniós jog hatálya alá tartozó helyzetben vannak attól a pillanattól kezdve, hogy velük szemben bírósági eljárás keretében a Portugáliában elrendelt reorganizációs intézkedés kölcsönös elismerésének joghatásaira hivatkoznak.

125. Az ügy érdemét illetően a C-498/22. sz. ügy felperese a Bíróság ítélkezési gyakorlatára hivatkozik, amely megkérdőjelezte a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) 2013. május 9-i ítélkezési gyakorlatát, amely, figyelembe véve a bankszektor nehézségeit, időben korlátozta egy fogyasztó és egy eladó vagy szolgáltató között megkötött szerződésben foglalt kikötés tisztességtelen jellegének bírósági megállapításához fűződő visszafizetési kötelezettséget, mégpedig csupán azon összegekre, amelyeket a tisztességtelen jelleget megállapító határozat

[52] Lásd ezen ítélet 50–57. pontját.

[53] Lásd: Banco de Portugal és társai ítélet (52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[54] Lásd: Banco de Portugal és társai ítélet (61. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

kihirdetését követően jogalap nélkül fizettek meg e kikötés alapján.[55] A Gutiérrez Naranjo és társai ítéletben ugyanis a Bíróság kimondta, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az ilyen nemzeti ítélkezési gyakorlat.[56]

126. Meg kell állapítani, hogy ebben az ítéletben a Bíróság a Charta fogyasztóvédelem elvét kimondó 38. cikkének megfelelően elismerte, hogy a fogyasztók számára biztosított védelemhez fűződő közérdek jellegére és fontosságára tekintettel a 93/13 irányelv arra kötelezi a tagállamokat, hogy rendelkezzenek megfelelő és hatékony eszközökről annak érdekében, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.[57] A Bíróság mindenesetre az említett ítéletben arra is emlékeztetett, hogy a fogyasztóvédelem nem abszolút jellegű.[58]

127. A Bíróság már hangsúlyozta, hogy a bank- és pénzügyi rendszer stabilitásának biztosítására, valamint a rendszerszintű kockázat elkerülésére irányuló célkitűzések az Unió által elérni kívánt általános érdekű célkitűzéseknek minősülnek.[59] Ezenfelül a Bíróság több alkalommal kimondta, hogy jóllehet egyértelmű közérdek fűződik annak biztosításához, hogy a befektetők, a részvényesek és a hitelezők védelme az egész Unióban erős és egységes legyen, ez az érdek nem tekinthető úgy, mint amely minden körülmények között érvényesül a pénzügyi rendszer stabilitásának biztosítására irányuló közérdekkel szemben.[60]

128. Következésképpen meg kell vizsgálni, hogy a pénzügyi rendszer stabilitásának biztosítására irányuló közérdek mennyiben akadályozhatja a fogyasztó védelmét az olyan esetekben, mint amelyeket a kérdést előterjesztő bíróság elé terjesztettek.

129. Először is, az alapeljárás felperesei és a kérdést előterjesztő bíróság arra hivatkoznak, hogy mivel a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) a visszafizetés joghatásainak időbeli korlátozása érdekében a bankok pénzügyi nehézségeire hivatkozott, a Bíróság a Gutiérrez Naranjo és társai ítéletben hallgatólagosan, de szükségszerűen figyelembe vette a bankrendszerre gyakorolt pénzügyi hatásokat a fogyasztóvédelem elsőbbségének biztosítása érdekében.

130. Mindazonáltal nem tudom követni ezt az érvelést, mivel az alapügyekben a nehézségek olyan reorganizációs intézkedés formájában jelentkeztek, amelynek a többi tagállamban való kölcsönös elismerését az uniós jog alapján hajtották végre, következésképpen új értékelést kell végezni.

131. Másodszor úgy tűnik számomra, hogy az alapügyben szóban forgó esetek egyértelműen különböznek a Gutiérrez Naranjo és társai ítélet alapjául szolgáló ügytől, mivel csak egyetlen fogyasztó védelmére vonatkoztak. A jelen ügyekben ugyanis a reorganizációs intézkedést annak érdekében hozták, hogy biztosítsák a pénzügyi rendszer stabilitását, és így végső soron az összes többi fogyasztó – a bank ügyfelei és tágabb értelemben a bankrendszer – rendszerszintű védelmét.

55 Lásd: Gutiérrez Naranjo és társai ítélet (46. pont).

56 Lásd: Gutiérrez Naranjo és társai ítélet (75. pont, valamint rendelkező rész).

57 Lásd: Gutiérrez Naranjo és társai ítélet (56. pont, valamint rendelkező rész).

58 Lásd: Gutiérrez Naranjo és társai ítélet (68. pont).

59 Lásd: 2022. május 5-i Banco Santander (A Banco Popular bankszanálás) ítélet (C-410/20, EU:C:2022:351, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

60 Lásd: 2016. július 19-i Kotnik és társai ítélet (C-526/14, EU:C:2016:570, 91. pont) a befektetők tekintetében; 2016. november 8-i Dowling és társai ítélet (C-41/15, EU:C:2016:836, 54.pont) a részvényesekre és a hitelezőkre vonatkozóan.

132. Harmadszor, a fogyasztóvédelem nem terjed odáig, hogy biztosítsa a fogyasztó számára az adós bank fizetésképtelensége esetén túlfizetett kamatok visszatérítését, ami eltér a visszafizetés joghatásainak időbeli korlátozásához kapcsolódó kérdéstől.

133. Következésképpen úgy vélem, hogy a jelen ügyben a fogyasztóvédelem nem élvezhet elsőbbséget a pénzügyi rendszer stabilitásának biztosításához fűződő közérdekkel szemben.

134. Ezenkívül a Bizottság észrevételeiben kifejtette, hogy a C-498/22. sz. ügy alapeljárásának felperese részéről túlfizetett kamatkövetelés a 2001/24 irányelv 23. cikkének (1) bekezdése alapján beszámítható a Novo Banco Spanyolország részére továbbra is fizetendő havi részletek összegébe, amely rendelkezés kimondja, hogy a reorganizációs intézkedések foganatosítása nincsen hatással a hitelezőknek arra a jogára, hogy követeléseik beszámítását kérjék a hitelintézet követeléseivel szemben, amennyiben a hitelintézet követelésére alkalmazandó jogszabályok az ilyen beszámítást lehetővé teszik. Mindazonáltal úgy tűnik, hogy ez a rendelkezés a jelen ügyben nem alkalmazható, mivel egyrészt a reorganizációs intézkedés időpontjában nem létezett túlfizetett kamatkövetelés, mivel a Gutiérrez Naranjo és társai ítéletet még nem hozták meg, másrészt pedig az esedékes kamatkövetelés (amelyet a Novo Banco Spanyolországra nem ruháztak át) adósa nem ugyanaz, mint a havi törlesztőrészletek hitelezője.

135. E körülményekre tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság azt a választ adja, hogy a 2001/24 irányelv 3. cikkének (2) bekezdését és a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését a Charta 17. és 38. cikkével, valamint a jogbiztonság általános elvével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes a székhely szerinti tagállam illetékes közigazgatási hatósága által hozott olyan határozat joghatásainak elismerése a fogadó tagállamban, amely reorganizációs intézkedésként előírja az áthidaló bank létrehozását, valamint azt, hogy a csődhelyzetben lévő bank passzívái között továbbra is fenn kell tartani a tisztességtelen feltétel alapján kapott kamatok visszafizetésére, illetve a szerződéskötést megelőző vagy szerződéses felelősség alapján fizetendő összegek megfizetésére irányuló kötelezettséget.

V. Végkövetkeztetés

136. A fenti megállapításokra tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a következő választ adja a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság, Spanyolország) kérdéseire:

1) A hitelintézetek reorganizációjáról és felszámolásáról szóló, 2001. április 4-i 2001/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének (2) bekezdését és 6. cikkét az Európai Unió Alapjogi Chartája 21. cikkének (2) bekezdésével és 47. cikkének első bekezdésével összefüggésben

   a következőképpen kell értelmezni:

   azokkal nem ellentétes a kötelezettségek és felelősségek részleges átruházásával áthidaló bankot létrehozó reorganizációs intézkedés joghatásainak a székhely szerinti tagállamtól eltérő tagállamban az ezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében előírt közzététel hiányában történő elismerése a szóban forgó reorganizációs intézkedés tárgyát képező bankkal szemben eredetileg fennálló követelés elismerése és kifizetése iránti kereset benyújtását megelőzően, amennyiben tiszteletben tartják az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

2) A 2001/24 irányelv 3. cikkének (2) bekezdését az Alapjogi Charta 47. cikkével és a jogbiztonság általános elvével összefüggésben,

a következőképpen kell értelmezni:

magánszemélyek nem hivatkozhatnak a bizalomvédelem elvére egy olyan áthidaló bankkal, vagyis az általános jogot meghaladó jogosultságokkal nem rendelkező magánjogi szervezettel szemben, amelyet egy olyan bank reorganizációs intézkedéseként hoztak létre, amelynek eredetileg ügyfelei voltak, annak érdekében, hogy megalapozzák ezen áthidaló bank reorganizációs intézkedés tárgyát képező bankkal kötött szerződésekhez kapcsolódó kötelezettségek címén fennálló felelősségét.

3) A 2001/24 irányelv 3. cikkének (2) bekezdését és a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdését az Alapjogi Charta 17. és 38. cikkével, valamint a jogbiztonság általános elvével összefüggésben,

a következőképpen kell értelmezni:

azokkal nem ellentétes a székhely szerinti tagállam illetékes közigazgatási hatósága által hozott olyan határozat joghatásainak elismerése a fogadó tagállamban, amely reorganizációs intézkedésként előírja az áthidaló bank létrehozását, valamint azt, hogy a csődhelyzetben lévő bank passzívái között továbbra is fenn kell tartani a tisztességtelen feltétel alapján kapott kamatok visszafizetésére, illetve a szerződéskötést megelőző vagy szerződéses felelősség alapján fizetendő összegek megfizetésére irányuló kötelezettséget.